

Postmoderna arhitektura

Postmoderna arhitektura je međunarodni stil čiji su prvi primeri nastali već 1950-ih, ali koji nisu postali pokret sve do kasnih 1970-ih. Pod postmodernizmom u arhitekturi se uglavnom misli na povratak smisla za humor i istoričistički ukras, citatnost i ironiju kao odgovor na formalizam internacionalnog stila modernizma. Funkcionalizam i formalizovan svet oblika i prostora modernističkog pokreta su zamenjeni pomirenjem različitih estetika, istoricizmom i eklekticizmom.

Postmoderna arhitektura

Moderna arhitektura je univerzalan, internacionalni stil zasnovan na činjenicama novih konstruktivnih sredstava, prikladan novom industrijskom društvu koji ima cilj da menja društvo, kako u njegovom ukusu i percepciji, tako i po društvenom uređenju.

Kasnomoderna arhitektura je pragmatična i tehnokratska po svojoj društvenoj ideologiji, a mnoge od stilističkih ideja modernizma prenaglašava kako bi oživila svoj umirući jezik. Kasnomodernisti bacaju težište na visokotehnološku arhitekturu.

Postmoderna arhitektura

Postmodernizam obuhvata mnoštvo različitih pristupa koji odstupaju od paternalizma i utopizma svojih prethodnika, ali zato imaju **dvostruko kodiran jezik** – delimično moderan, delimično nešto drugo. Razlozi za ovo su tehnološki i semiotski – arhitekti žele da koriste savremenu tehnologiju, ali i da komuniciraju sa određenom javnošću.

Arhitekti prihvataju **industrijske materijale i tehnologije**, a velikim delom i senzibilitet modernizma, čak i njegov idealizam i liberalni cilj društvenog napretka.

Postmoderna arhitektura je razvila morfologiju zasnovanu na gradskom tkivu poznatu kao **kontekstualizam** (Aldo Rossi), kao i bogatiji jezik arhitekture zasnovan na **metafori, istorijskim predstavama i humoru**. U celini je ova teorija obnovila ideju o urbanim kontrastima, o suprotnostima između spomenika i okolne arhitekture, obnovila ideju o **opštim mestima grada i o istorijskom kolažu**.

Istorijsko pamćenje, Genius Loci.

Povratak ulice, gradskog bloka i urbane morfologije zasnovane na postojećim matricama.

M2 Tokyo, Kengo Kuma, 1991.

Postmoderna arhitektura

**Pruitt Igoe, Sent Luis, Misuri,
15.07.1972. u 15,32 časova.**

„Smrt“ moderne arhitekture

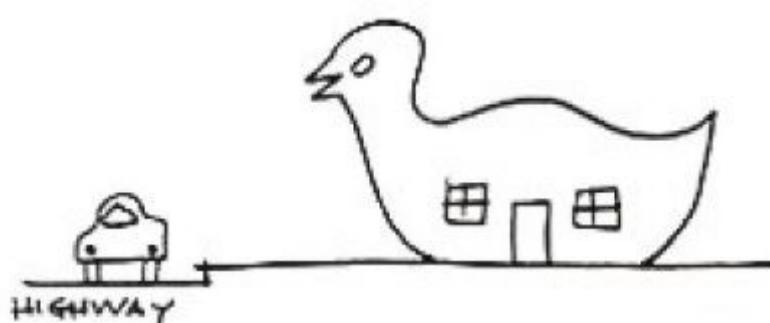
Postmoderna arhitektura

Pruitt Igoe, Sent Luis, Misuri

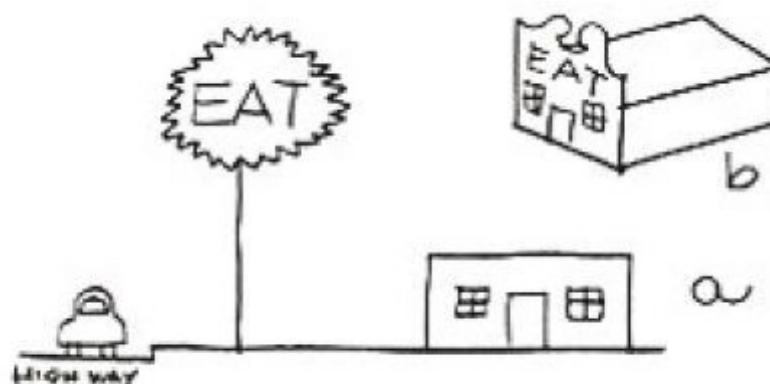
Pruitt-Igoe je veliki urbani projekt stanogradnje započet 1954. godine u američkom gradu Sent Luisu. Životni uslovi u Pruitt-Igoe ubrzo su počeli da opadaju nakon njegovog završetka 1956. Do kraja 1960-ih, kompleks je postao međunarodno poznat po svom siromaštvu, kriminalu i segregaciji. Njegove 33 zgrade su srušene eksplozivom u sredinom 1970-ih, a projekat je postao ikona neuspeha urbane obnove i politike javnog planiranja. Kompleks je projektovao arhitekta Minoru Iamasaki, koji je takođe projektovao Svetskog trgovinskog centra kule i glavni terminal Lambert-St. Louis International Airport.

© The Pruitt-Igoe Myth

DUCK

DECORATED SHED

Postmoderna arhitektura

ROBERT VENTURI - "POUKE LAS VEGASA"

Dekorisana šupa ili patka

Patka – kuća u obliku svoje funkcije. (pticolika kuća u kojoj se prodaju mamci za ptice)

Dekorisana šupa – jednostavan zatvoren prostor sa oznakama poput oglasne table ili ornamentima koji simbolizuju npr. ulaz.

- Dvostruko kodiranje
- Kontekstualizam
- Istoricitam

Postmoderna arhitektura

Robert Venturi

Dvostruko kodiranje i komunikacija

- “Složenosti i protivrečnosti u arhitekturi”, 1966.
- “Pouke Las Vegas”, 1972.
- Dekorisana šupa ili patka
- “Less is bore”
- Pluralizam stilova

Postmoderna arhitektura

Robert Venturi

Chestnut Hill House – kuća koju je projektovao za svoju majku. Javno pročelje je simetrično, relativno jednostavno i opšte, sa jednim simboličnim lukom koji naglašava ulaz. Unutrašnjost odražava složenost individualne situacije. Aluzija na istorijske građevinske oblike, nejasnost kompleksnih formalnih odnosa, odustajanje od jasnih elementarnih tela geometrije. Polazište za svoje razmišljanje je pronašao u kulturi svakodnevnice, u smislu pop arta. **Motivi svakodnevnice kao što su fasade, sleme i luk nad ulazom pripadaju ukorenjenoj predstavi doma, nisu istorički citati nego popularne metafore.** Popularni ukus vezuje sadržaje doma za sa njegovim tradicionalnim, istorijskim formama. Njegova tema nije identitet, već ironičan odnos prema trivijalnim formama građanske kulture stanovanja.

Postmoderna arhitektura

Robert Venturi

Franklinovo dvorište, 1972-76 – skelet od čelika približno pokazuje položaj i volumen Franklinove stare kuće.

Postmoderna arhitektura

Robert Venturi

Postmoderna arhitektura

S.I.T.E.

Popizam

Postmoderna arhitektura

S.I.T.E.

Postmoderna arhitektura

S.I.T.E.

Postmoderna arhitektura

Charles Moore
Piazza d'Italia, 1976-79.
New Orleans

Istoricizam i ironija

Možda najbolji primer ironije u postmoderni je Piazza d'Italia Čarlsa Mura (1978). Mur citira arhitektonске elementи italijanske renesanse i rimske antike. Međutim, on to čini sa ironijom. Ironija dolazi kada se primeti da su antički stubovi prekriveni čelikom. Takođe je paradoksalan način na koji on citira italijansku antiku daleko od originala, u Nju Orleansu.

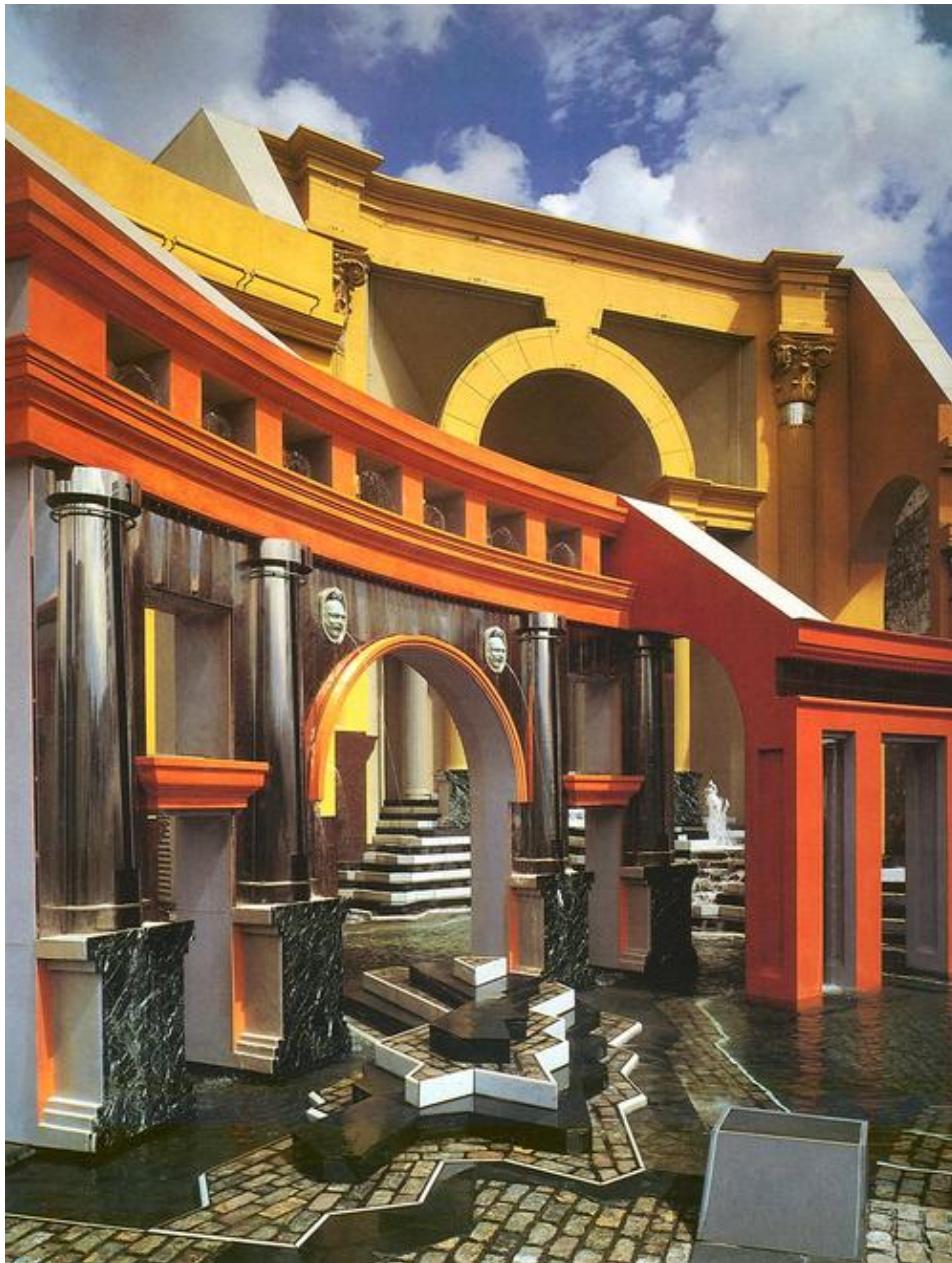
Postmoderna arhitektura

Charles Moore

Piazza d'Italia, 1976-79.

New Orleans

Saradnja sa italijanskom zajednicom dovela je do promene eksplisitnih italijanskih formi (fontana, polihromija, pet stilskih redova) prevedenih u novi postmoderni klasicizam. Ova neisključiva arhitektura prihvata i neon, nerđajući čelik, modernističke crne bele pruge i sečene poluoblike.

Postmoderna arhitektura

Charles Moore

Piazza d'Italia, 1976-79.

New Orleans

Postmoderna arhitektura

Charles Moore

Piazza d'Italia, 1976-79.

New Orleans

Postmoderna arhitektura

Michael Graves

Portlandija, 1980-82.

Hibridan, slobodan stil koji meša arhitektonske kodove da bi ostvario komunikaciju sa širom javnošću. Art deko, italijanski racionalizam i klasični motivi dele oblakoder na prepoznatljiv bazis, telo i kapitel. Donja kolonada je italijanska, i podseća na ogoljeni klasicizam 30-tih godina. Trup sa svojim malim prozorima ukazuje na energetsku krizu, i "lice" od ugrađenog stakla tipično moderni, a pilastri i prošireni ključni kamen su Art deko porekla. Ukras i reprezentativni imidž stavljeni su u ravnopravan položaj sa čisto arhitektonskim aspektima stila i konstrukcije. Namera arhitekte je da komunicira i na metaforičkom nivou.

Postmoderna arhitektura

Michael Graves

Humana (1986)

Prepoznaju se citati:
konstruktivistička konzola
podseća na radeve Lisickog i braće
Vesnin, donekle su očigledni
klasični polukružni svod i zid sa
prozorima tog podneblja,
trostepena kompozicija podseća
na art deco oblakodere 20-tih,
baratanje bojom je odraz ličnog
stila.

Postmoderna arhitektura

Michael Graves

Postmoderna arhitektura

Michael Graves

Postmoderna arhitektura

Michael Graves

Postmoderna arhitektura

Philip Johnson
AT&T Building (Sony)

Postmoderna arhitektura

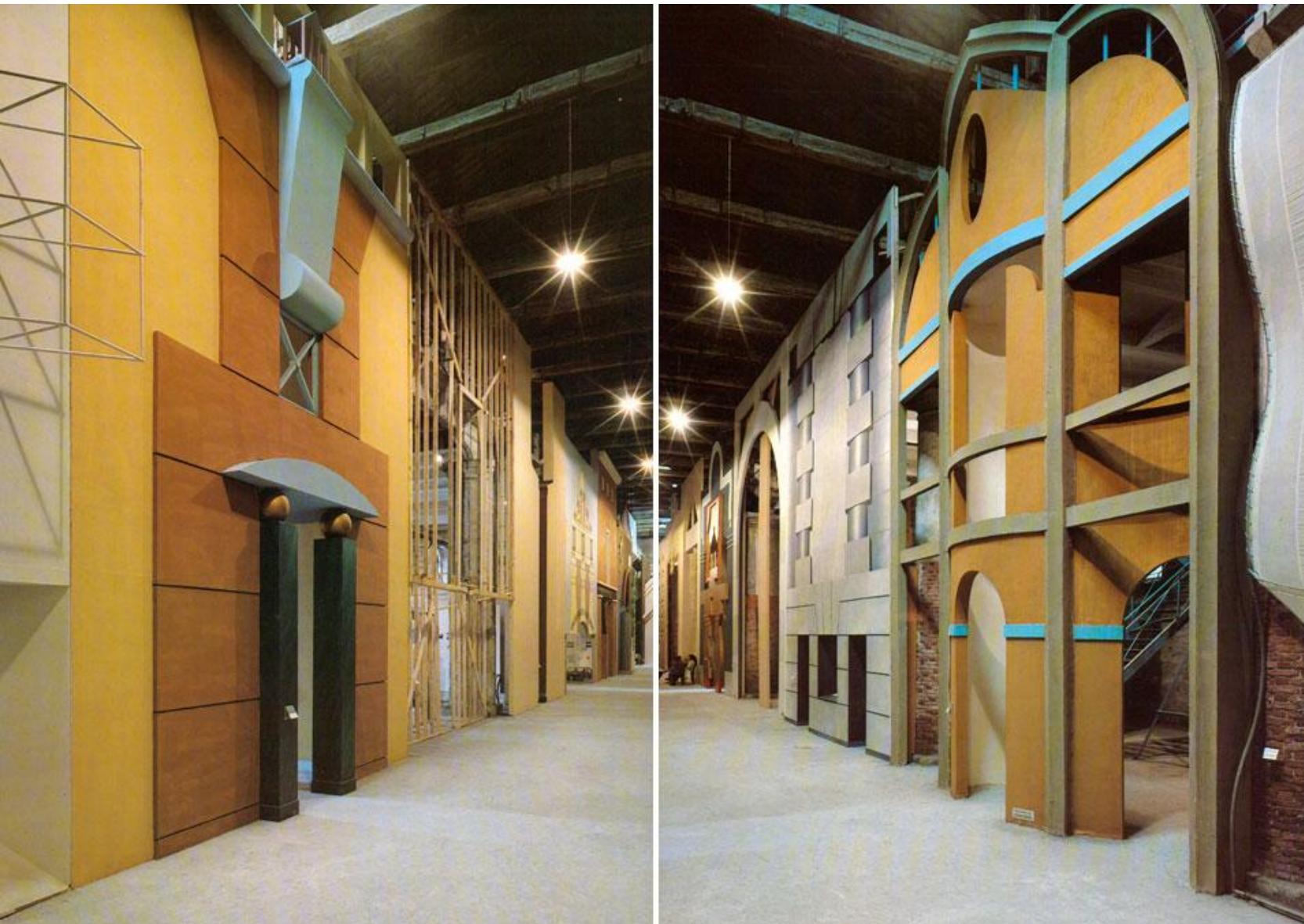
La Strada Novissima

Venecijanski bijenale 1980.

Tema: Prisustvo prošlosti

Venecijanski bijenale 1980. godine posvećen temi "Prisustva prošlosti", potvrdio je jednodušno prihvatanje istoricizma. Nova ideja o gradu, obnovljena među postmodernistima, jeste stari pojam bloka sa ivičnom izgradnjom i omeđenim pešačkim prostorom okruženim arhitekturom koja prati liniju ulice. Skoro u svim primerima kombinovani su elementi konteksta sa modernističkim citatima, stare urbanističke ideje sa novim tehnologijama.

Šest škola postmodernizma: istoricizam, neo-vernakular, adhokicizam, kontekstualizam, metaforična i metafizička arhitektura.

Postmoderna arhitektura

▪ Joseph Paul Kleihues, Hans Hollein, Massimo Scolari

U celini je ova teorija obnovila ideju o urbanim kontrastima, o suprotnostima između spomenika i okolne arhitekture, obnovila ideju o opštim mestima grada i o istorijskom kolažu. Venecijanski bijenale 1980. godine posvećen temi "Prisustva prošlosti", potvrdio je jednodušno prihvatanje istoricizma. Nova ideja o gradu, obnovljena međe postmodernistima, jeste stari pojam bloka sa ivičnom izgradnjom i omeđenim pešačkim prostorom okruženim arhitekturom koja prati liniju ulice. Skoro u svim primerima kombinovani su elementi konteksta sa modernističkim citatima, stare urbanističke ideje sa novim tehnologijama.

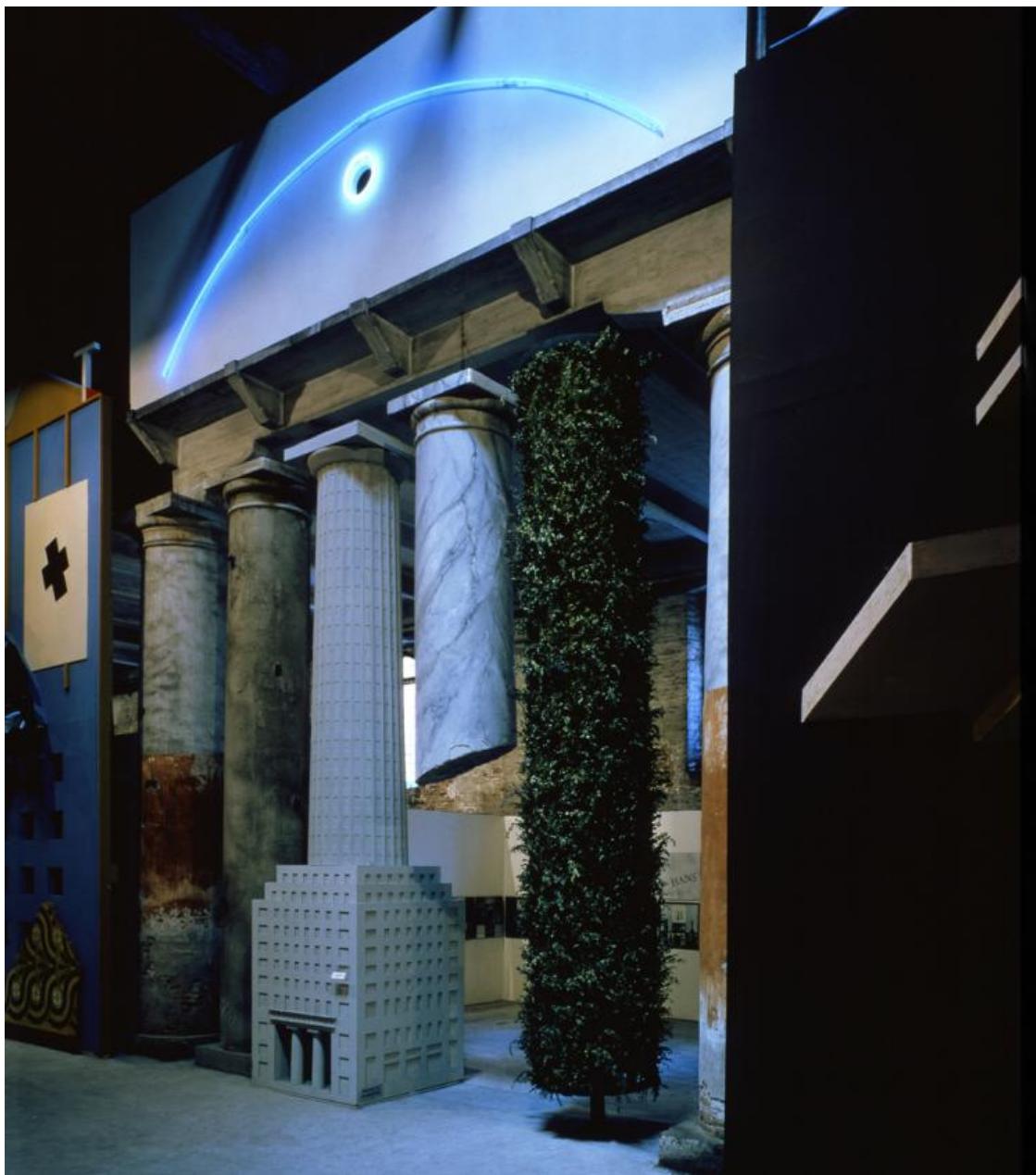
- istoricizam
- clasic revival
- neo-vernakular
- kontekstualizam

Postmoderna arhitektura

La Strada Novissima
Venecijanski bijenale 1980.
Tema: Prisustvo prošlosti

- Massimo Scolari
- Paolo Portoghesi

Postmoderna arhitektura

La Strada Novissima
Venecijanski bijenale 1980.
Tema: Prisustvo prošlosti

▪ Hans Hollein

Postmoderna arhitektura

Aldo Rosi

Teatro del mondo

Za Venecijansko bijenale 1980. god. Aldo Rosi projektovao je plutajuće "Pozorište sveta" (Teatro del Mondo) koje je primalo 250 posetilaca, dok je za bijenale 1984. dizajnirao slavoluk na ulazu u izložbeni prostor.

Postmoderna arhitektura

Aldo Rossi

Njegovi najraniji radovi iz 1960-ih bili su uglavnom teorijski i predstavljali su istovremeni uticaj italijanskoga racionalizma 1920-ih (npr. Giuseppe Terragni), Adolf Los a i razmišljanja slikara Giorgia De Kiriko . Izlet u Sovjetski Savez za proučavanje staljinističke arhitekture je takođe ostavio značajan uticaj

U svojim delima Rossi je kritikovao nedostatak razumevanja grada u tadašnjoj arhitektonskoj praksi. Tvrđio je da se grad mora studirati i ceniti kao nešto što se gradi dugo, a poseban značaj dobijaju urbani spomenici koji izdrže sudsud vremena. Rossi je zaključio kako se grad seća svoje prošlosti (tj poseduje "kolektivno sećanje") i mi trebamo koristiti tu memoriju preko njegovih spomenika, koji naponosletku gradu daju oblik.

Postmoderna arhitektura

Aldo Rossi

Rossi je postao izuzetno uticajan krajem 1970-ih i 1980-ih kad je svoje ideje potvrdio brojnim izvedenim projektima i izdavanjem knjiga "Arhitektura grada" (1966) i "Naučna autobiografija" (1981)

Postmoderna arhitektura

Aldo Rosi

Neoracionalizam

Kontekstualizam

Istorijsk arhitektonske tipologije

Postmoderna arhitektura

Aldo Rosi

Neoracionalizam

Kontekstualizam

Arhitektonske tipologije

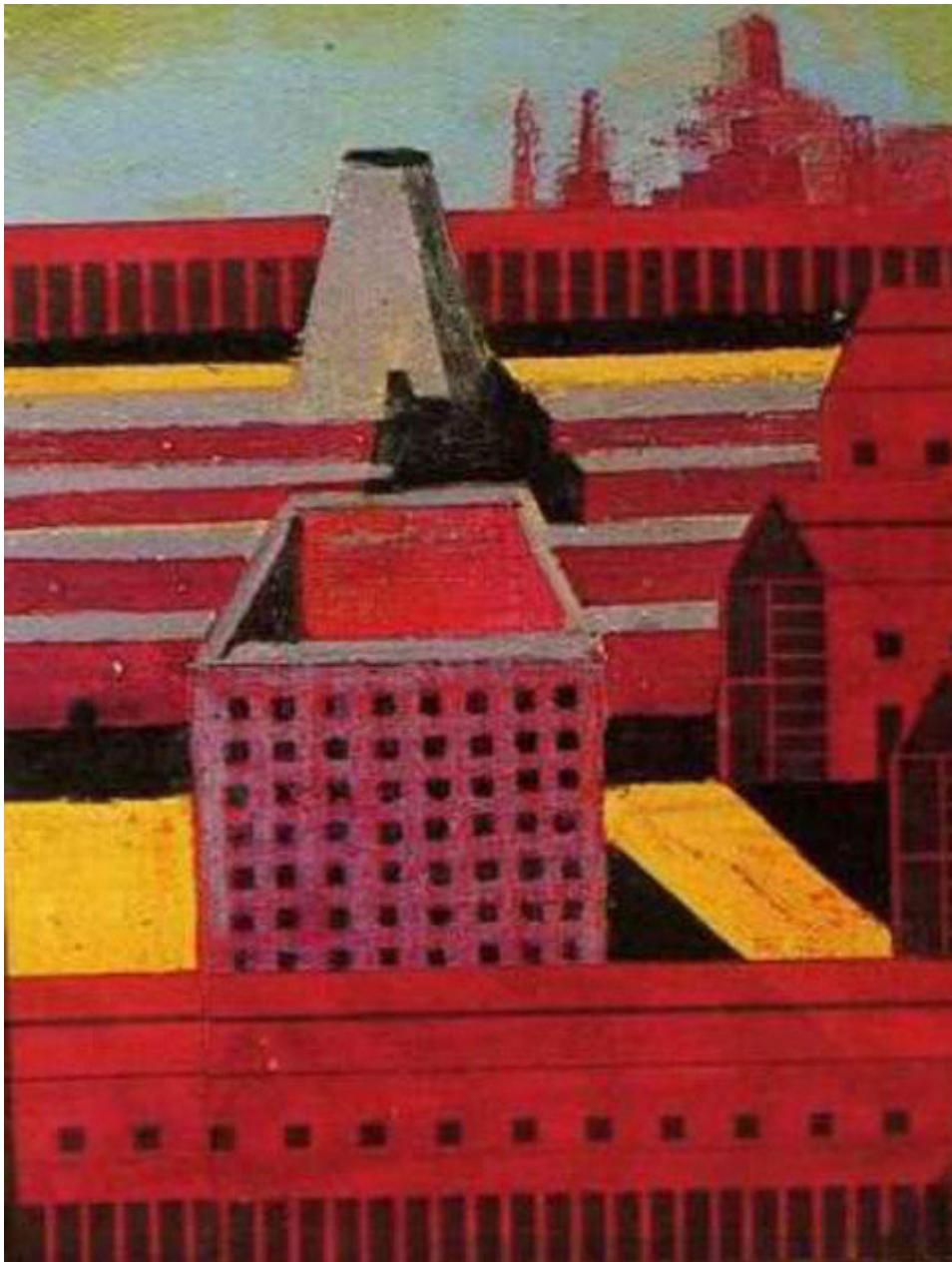
Postmoderna arhitektura

Aldo Rosi

Neoracionalizam

Kontekstualizam

Arhitektonske tipologije

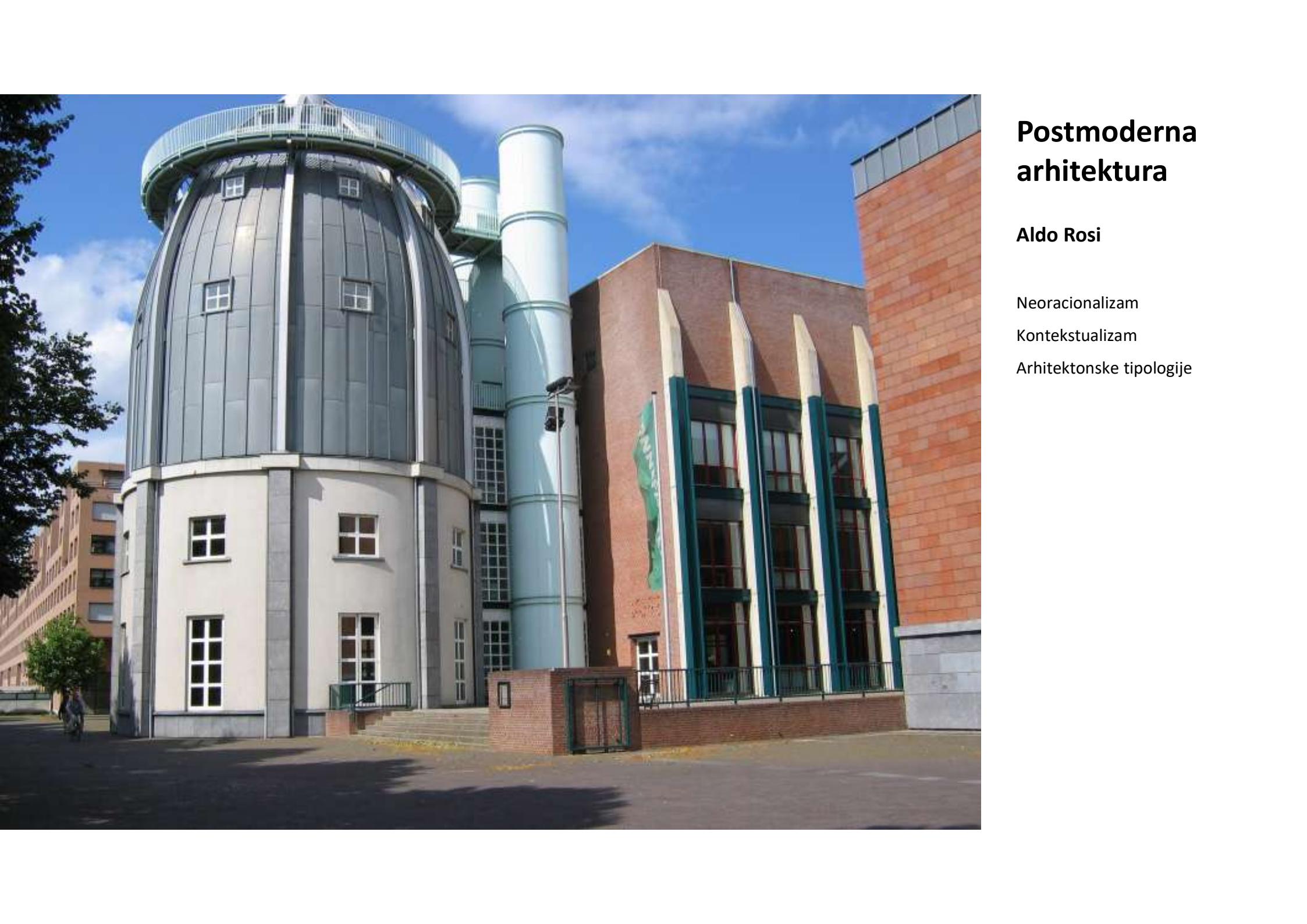
Postmoderna arhitektura

Aldo Rosi

Neoracionalizam

Kontekstualizam

Arhitektonske tipologije

Postmoderna arhitektura

Aldo Rosi

Neoracionalizam

Kontekstualizam

Arhitektonske tipologije

**Postmoderna
arhitektura**

**Paolo Portogezi
Casa Baldi**

Postmoderna arhitektura

Matias Ungers

Postmoderna arhitektura

Matias Ungers

Postmoderna arhitektura

Hans Hollein

Muzej moderne umetnosti u Menhengladbahu

Grupa objekata građena tokom deset godina (1972-82), čiji pojedinačni delovi nisu tako upečatljivi iako su vrlo brižljivo detaljisani. Ostavlja dubok utisak prijatnim i dramatičnim tokom dobro proporcionalanog prostora, kombinovanjem materijala (luksuznih i industrijskih), istančanim načinom na koji koji se kretanjem kroz muzej uspostavlja veza sa umetnošću.

Korišćena su tri ili četiri arhitektonska jezika i prostorna tipa, od kojih svaki daje karakter nekom drugom tipu moderne umetnosti. Apstraktni jezik je taman dovoljno rečit da bi se mogli izdvojiti službeni deo, mermerni "propileji" i prostorije posvećene arhitekturi i slikarstvu.

Postmoderna arhitektura

Hans Hollein

**Muzej moderne umetnosti
u Menhengladbahu**

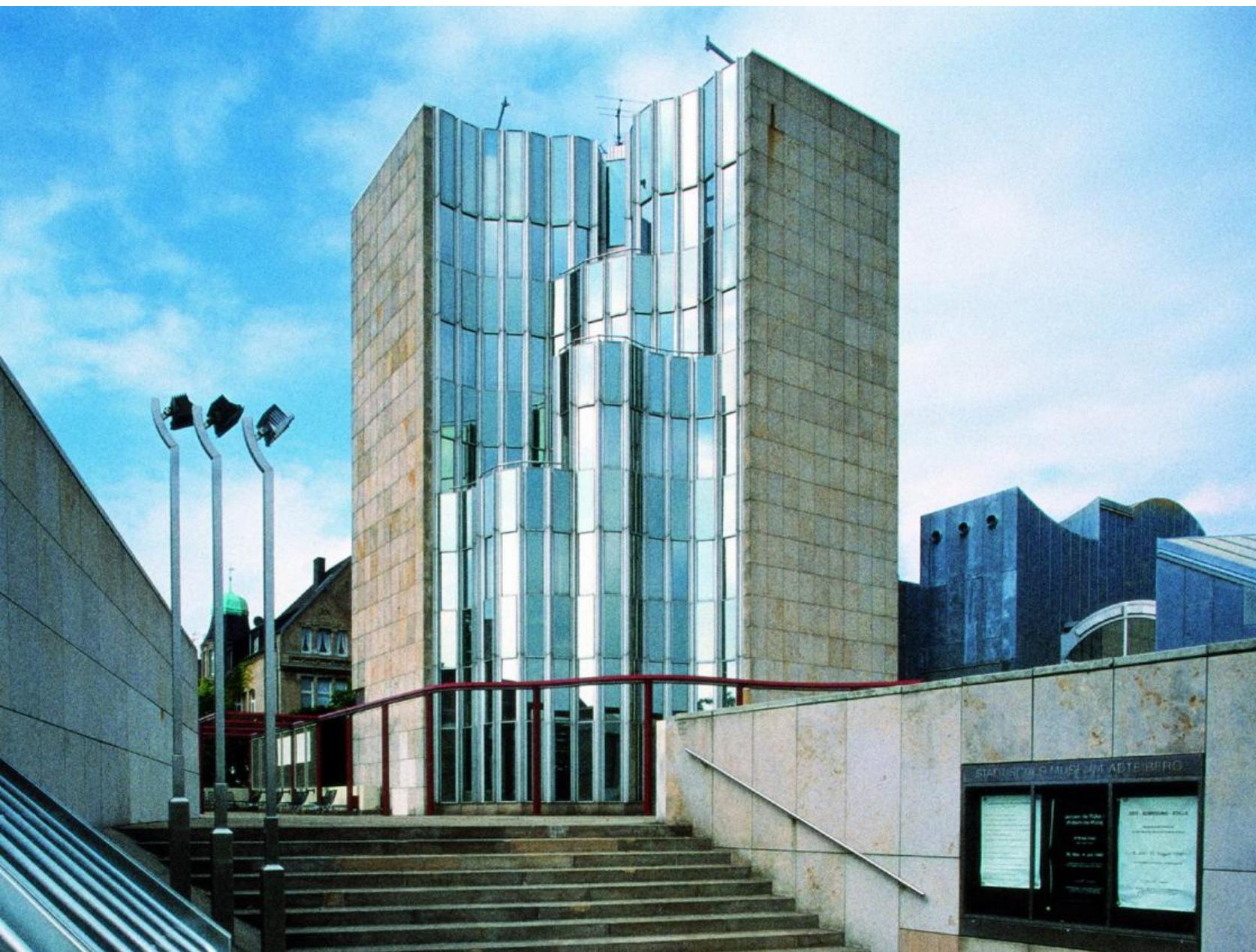
1972-82.

Postmoderna arhitektura

Hans Hollein

**Muzej moderne umetnosti
u Menhengladbahu**

1972-82.

Postmoderna arhitektura

Hans Hollein

Haas House, Beč, 1989.

**Postmoderna
arhitektura**

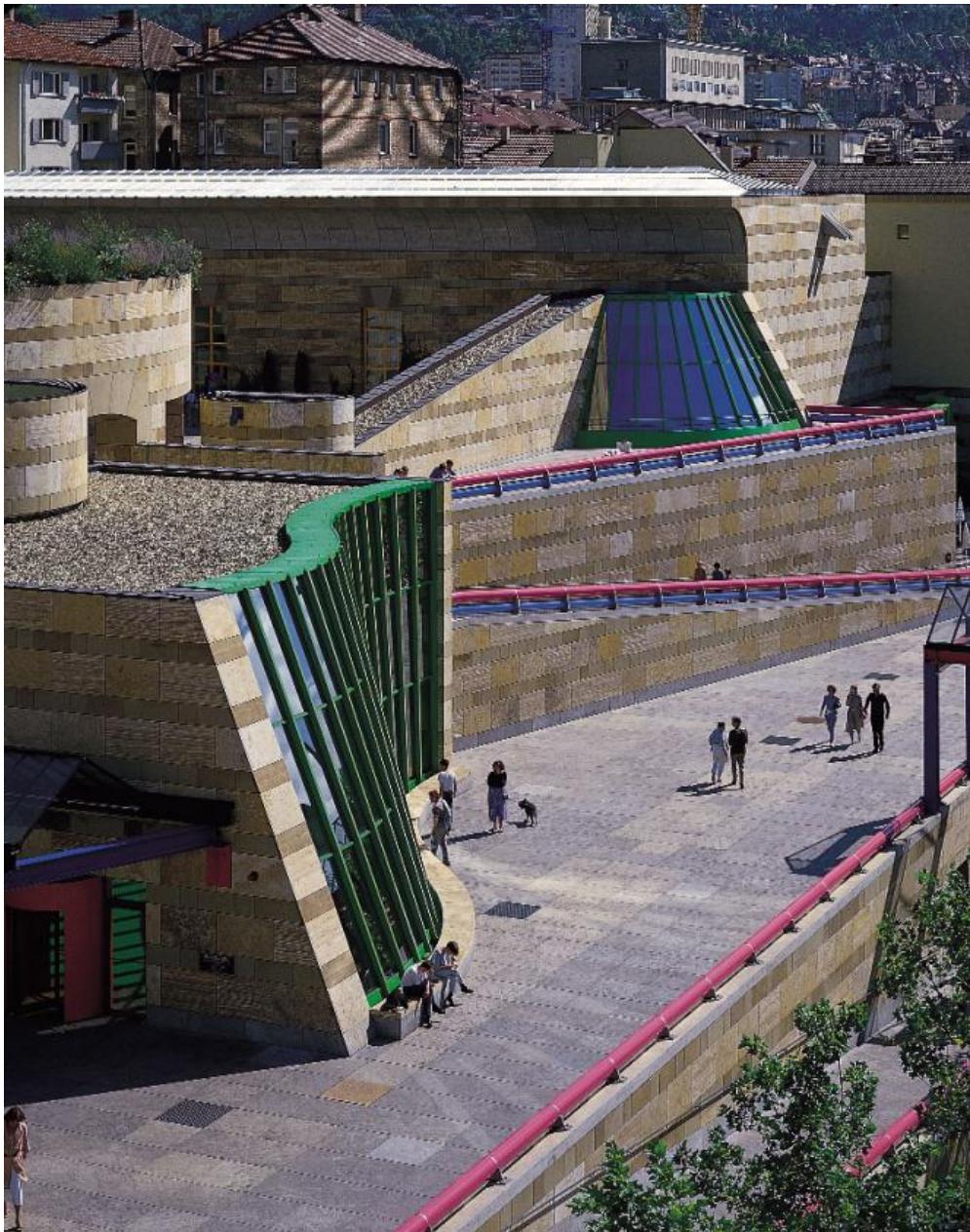
Hans Hollein

Haas House, Beč, 1989.

Postmoderna arhitektura

Hans Hollein
Haas House, Beč, 1989.

Postmoderna arhitektura

Sir James Stirling

Nova galerija u Štutgartu, 1984.

Najznačajnija javna građevina njegove zrele karijere; nastala je iz tri "klasicistička" projekta za nemačke muzeje tokom 70-tih; armirano-betonska konstrukcija brižljivo je detaljisana i završena obradom od klesanog kamena; ovo nije bilo nikakvo scenografsko rešenje, ali ni konstruktivističko - kom je Stirling na početku karijere težio

Postmoderna arhitektura

Sir James Stirling

Nova galerija u Štutgartu, 1984.

Muzejima koje je radio pristupa sa uverenjem da današnji muzej nije samo obrazovna institucija, nego i mesto zabave i razonode; zato postojeću monumentalnost Stras galerije dopunjava određenim konstruktivističkim elementima -> snažno talasatom vešanom fasadom, predimenzioniranim cevastim rukohvatima, simboličnim kulama od lakin čeličnih cevi, tj. obiljem jako obojenih elemenata sličnih igračkama, dizajniranih tako da privuku pažnju prolaznika

Postmoderna arhitektura

Sir James Stirling

Nova galerija u Štutgartu, 1984.

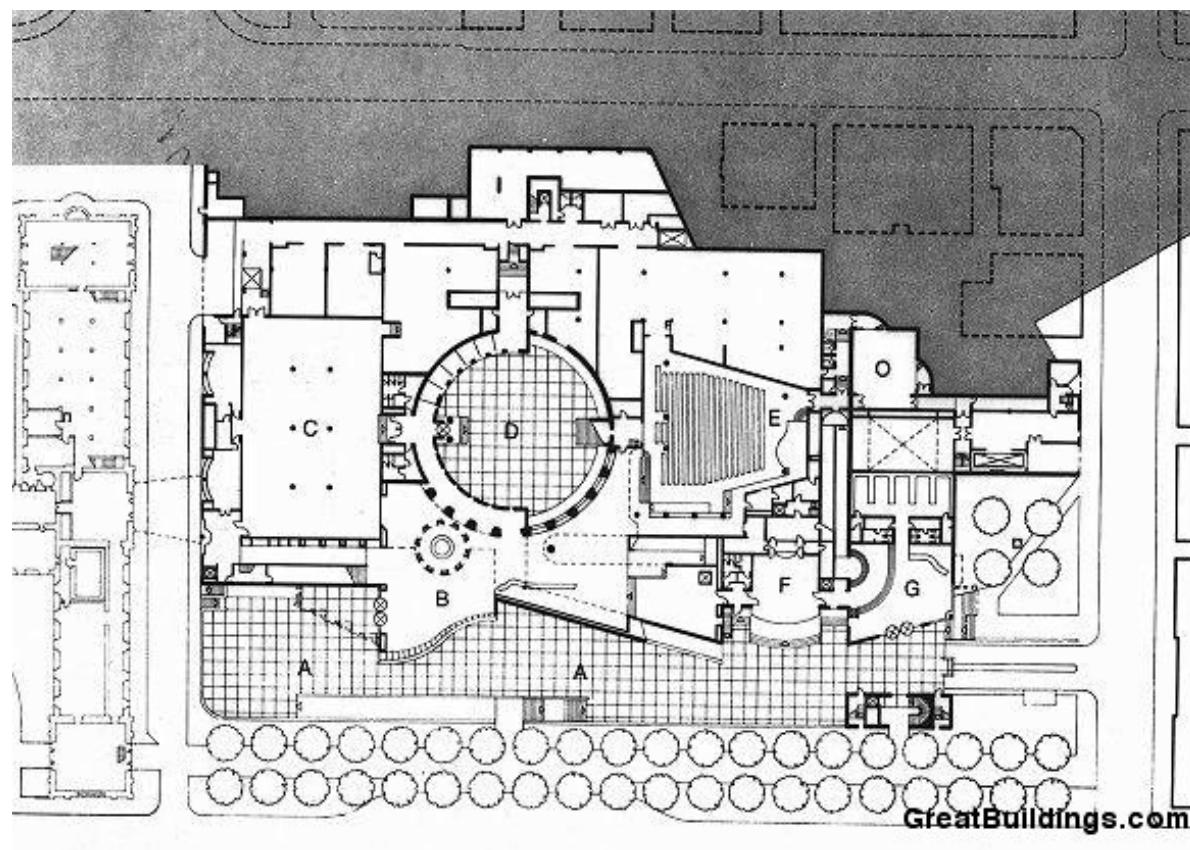
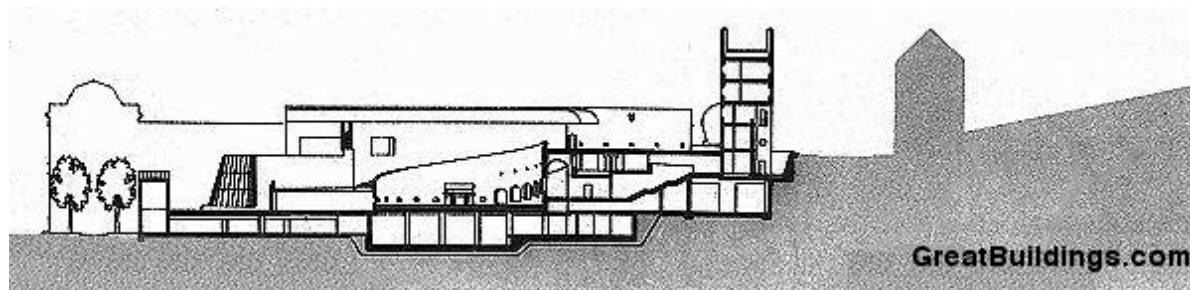
Izuzetno ornamentovana nadstrešnica na apstraktnoj, klasičnoj pozadini. Taj ornament, obrađen prema De Stijl estetici asimetrije i primarnih boja ima funkcionalnu ulogu: on nedvosmisleno naglašava mesto javnog ulaza i štiti posetioce pozorišta od kiše. Naglašen kontrast između njega i Šinkelovske pozadine, simbola nemačke institucije kulture.

Postmoderna arhitektura

Sir James Stirling

**Nova galerija u
Štutgartu, 1984.**

Postmoderna arhitektura

**Sir James Stirling
Nova galerija u Štutgartu**

Postmoderna arhitektura

**Sir James Stirling
Nova galerija u Štutgartu**

Postmoderna arhitektura

**Sir James Stirling
Nova galerija u Štutgartu**

